

Hedemora kommun

Rektorn vid Martin Koch-gymnasiet

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Martin Koch-gymnasiet
i Hedemora kommun

Tillsyn i Martin Koch-gymnasiet

Skolinspektionen genomför tillsyn i Hedemora kommun under januari – mars 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Martin Koch-gymnasiet besöktes av Skolinspektionen den 23 januari 2014.

Fakta om skolan

Martin Koch-gymnasiet centralt ligger i Hedemora kommun. Skolan har 410 elever. Det finns under läsåret 2013/14 tolv nationella program i skolan (barn- och fritidsprogrammet, bygg- och anläggningsprogrammet, fordons- och transportprogrammet, handels- och administrationsprogrammet, hantverksprogrammet, industritekniska programmet, restaurang- och livsmedelsprogrammet, ekonomiprogrammet, estetiska programmet, naturvetenskapsprogrammet, samhällsvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet). På grund av bristande elevunderlag kommer detta att förändras och antal program minskas. Redan i dag är det inte alla program som har alla årskurser. Utöver de nationella programmen har skolan även yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintröduktion.

Gymnasieskolan leds av en rektor. Rektorn har hjälp av en ledningsresurs som består av två personer (0,5 respektive 0,25 tjänst). En person i elevhälsan har genom delegation fått ansvaret för arbetet med åtgärdsprogram.

Martin Koch-gymnasiet har de senaste åren haft olika slags organisation och ett lågt elevantal per program. Detta gör att det i vissa delar saknas nationell statistik. När det gäller gymnasieskolan som helhet framgår dock av Skolverkets nationella statistik (SIRIS) att det genomsnittliga meritvärdet de senaste fem åren varierat mellan 13,9 och 13,1. Läsåret 2012/13 var meritvärdet 13,4. Av statistiken framgår att flickornas meritvärde hela tiden varit högre än pojkarnas. Läsåret 2012/13 var exempelvis flickornas meritvärde 15,4 medan pojkarnas var 12,4. Samma sak gäller grundläggande behörighet till universitet och högskolestudier. Läsåret 2012/13 var det 94 procent av flickorna och 83 procent av pojkarna som hade grundläggande behörighet. Ser man till fullföljd utbildning inom fyra år är skillnaden mellan pojkar och flickor dock liten. Läsåret 2012/13 var det 68 procent av eleverna som fullföljt utbildningen inom fyra år.

Skolinspektionen har inför tillsynen fått ta del av skolans egen sammanställning av elevernas resultat läsåret 2012/13. Den visar på att det finns stora variationer mellan de olika programmen när det gäller hur stor andel av eleverna som fullföljt sin utbildning inom fyra år. Exempelvis var det 75 procent av eleverna på fordons- och transportprogrammet som fullföljde sin utbildning och 100 procent av eleverna på naturvetenskapsprogrammet. På estetiska programmet var det 55 procent av eleverna som fullföljde sin utbildning.

Skolans sammanställning av elevernas slutbetyg för läsåret 2012/13 visar att det estetiska programmet haft en nedgång sedan föregående läsår i genomsnittligt meritvärde till 13,8. Det naturvetenskapsprogrammet hade det genomsnittliga meritvärdet 16,0. På hotell- och restaurangprogrammet var det genomsnittliga meritvärdet 12,9. Där hade även andelen elever som fullföljt sin utbildning ökat.

Helhetsbedömning

Martin Koch-gymnasiet är i många delar en välfungerande gymnasieskola. Skolan når dock kunskapsresultat som för flera nationella program är lägre än motsvarande resultat i riket. För att fler elever ska nå målen för utbildningen behöver skolan inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet analysera bland annat de skillnader som finns mellan olika program och varför resultaten har sjunkit under en rad år på några av programmen. Detta arbete pågår till stora delar i skolan. Vidare pågår en diskussion inom skolan angående elevhälsans arbete och hur det bäst organiseras. Efter vad som framkommit i tillsynen upplevs stödorganisationen fungera väl, och de elever som riskerar att inte uppnå kunskapskraven identifieras för det mesta tidigt av lärare och mentorer. Elevhälsan arbetar också hälsofrämjande, bland annat vad gäller rökning och för att minska elevernas frånvaro.

Lärarna på Martin Koch-gymnasiet arbetar för att motivera eleverna att utvecklas och nå långt i sin kunskapsutveckling. Skolinspektionens tillsyn visar dock att elevernas inflytande över undervisningen och utbildningen behöver förbättras. Med hänsyn till att eleverna på Martin Koch-gymnasiet är äldre och har en lång skolbakgrund behöver elevernas inflytande över utbildningen och undervisningen utvecklas och systematiseras. Rektorn behöver skapa en struktur, dels för att få eleverna medvetna om vikten att ta ansvar för sin utbildning, dels för att minska risken för att elevinflytandet är lärar- eller ämnesberoende.

Det finns vissa samråd där eleverna har möjlighet att vara med och påverka. Eleverna har dock förlorat sin tilltro till, och sitt intresse för, vissa av dessa. Betydelsen av dessa samråd behöver därför förtydligas för eleverna så att de också stärks i sina kunskaper om de grundläggande demokratiska värderingar och processer som samhället vilar på. Detta blir särskilt aktuellt eftersom det i tillsynen framkommer att det, särskilt inom vissa program, finns tendenser till homofobi och främlingsfientlighet. Av denna anledning är det också av stor vikt att skolans trygghetsplan (plan mot kränkande behandling och likabehandlingsplan) omarbetas och utvecklas och att konkreta åtgärder utifrån en kartläggning av situationen på skolan tas fram.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Hedemora kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 12 maj 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Hedemora kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål.

Motivering

Av läroplanen för gymnasieskolan framgår att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Lärarna ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. De ska också organisera undervisningen så att eleverna får möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

Av intervju med lärarna framkommer att samverkan mellan lärarna i arbetet med att nå utbildningens mål är något som behöver förbättras. Lärarna uppger att detta var något som de arbetade betydligt mer med tidigare, men att de senaste åren har arbetet med implementeringen av den nya skollagen och läroplanen och det nya betygssystemet tagit det mesta av lärarnas fokus, tid och energi. De ger dock exempel på att de inom genetik och laborationer har kopplat det till etik och moral. I ämnena svenska och engelska har eleverna arbetat parallellt med renässansen. I intervju med eleverna framkommer att det är sällan de har något ämnesövergripande arbete eller projekt som omfattar fler ämnen än ett. Av Skolinspektionens enkät som lärarna fick besvara höstterminen 2013 framgår att nästan hälften av lärarna svarar negativt på frågan om man på skolan har ämnesövergripande arbeten.

Utredningen visar att det finns brister i skolans arbete med undervisning och lärande och att lärarna måste samverka i arbetet med att nå utbildningens mål. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hedemora kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

Lgy 11 2.1 Kunskaper

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Hedemora kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. Informationen och formerna för inflytandet ska anpassas och utformas efter elevernas ålder och mognad. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Enligt läroplanen ska läraren utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sitt lärande och svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Läraren ska också uppmuntra elever som har svårt att framföra sina synpunkter att göra det, låta eleverna pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Elever och lärare uppger i intervjuer att lärarna på olika sätt, framför allt i början av en kurs, går igenom och informerar om den kursplan och de aktuella betygskriterier som gäller för den aktuella kursen. Det framkommer dock att inte alla lärare återkopplar till kursplanen under kursens gång eller på annat sätt ger eleverna möjlighet att påverka arbetssätt och arbetsformer. I intervjuerna framkommer vidare att alla lärare inte heller ger eleverna möjlighet att tillsammans med läraren vara med och planera och utvärdera undervisningen. Eleverna uppger i intervjuer att de har visst inflytande på undervisningen; exempelvis kan de vara med och påverka om de ska ha ett skriftligt prov eller någon annan slags redovisningsform. Det framkommer i intervju med lärarna att de upplever att eleverna inte alltid är medvetna om när och på vilket sätt de har inflytande. De beskriver hur de exempelvis kan hjälpa en elev att hitta arbetsformer, läromedel och redovisningsformer som passar eleven, men att eleverna inte alltid förstår att de varit med och haft inflytande över undervisningen.

Lärarna uppger vidare att det är framför allt i slutet av en kurs som elevernas synpunkter brukar komma fram, och att eleverna är mer delaktiga i utvärderingen än i planeringen av kursen. I intervjuer med elever framkommer att eleverna har synpunkter på undervisningens innehåll och upplägg som de inte har tagit upp med lärarna eller i något av de forum för samråd som finns i skolan. Exempelvis beskriver eleverna att de har moment i undervisningen som de upplever som monotona och inte stimulerande. De säger dock att de accepterat att det är en del av utbildningen och av den anledningen inte tagit upp om de

kan genomföra kursen på något annat sätt. Det framkommer vidare i intervjuerna med lärare och elever att det finns en skillnad mellan programmen avseende hur mycket inflytande eleverna har och hur intresserade eleverna är av att vara med och tycka om sin utbildning.

I intervjuer med elever, lärare och skollledning framkommer att det i skolan finns forum för eleverna att vara med och påverka utbildningen och skolan som helhet i form av klassråd och gymnasieråd. Det framkommer dock i samtliga intervjuer att gymnasieråden inte längre fungerar till fullo, att alla program eller klasser inte har en representant i gymnasierådet och att eleverna till viss del har tappat sin tilltro till forumet. I intervjuer med elever uppges bland annat att frågorna som tagits upp i gymnasierådet har varit alltför oviktiga och att eleverna inte känt sig betydelsefulla och respekterade. Skolledningen uppges i intervju att det är ett prioriterat område att få igång ett fungerande gymnasieråd, och att det är ett arbete som redan har påbörjats.

Svaren i den enkät som eleverna i årskurs 2 fick besvara höstterminen 2012 bekräftar bilden av att elevernas inflytande över undervisningen och utbildningen behöver utvecklas och förbättras. Nästan hälften av eleverna svarar att det stämmer dåligt att eleverna har inflytande över undervisningens innehåll. Nästan en fjärdedel av eleverna har svarat nekande på påståendet "På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter".

Eleverna på Martin Koch-gymnasiet har en lång skolbakgrund och deras inflytande över utbildningen och undervisningen måste utvecklas så att den motsvarar deras ålder och mognad. Eleverna behöver göras mer medvetna om hur och varför de ska ha inflytande över sin undervisning och utbildning. Rektorn behöver skapa en struktur, dels för att få eleverna medvetna om vikten att ta ansvar för sin utbildning, dels för att minska risken för att elevinflytandet är lärar- eller ämnesberoende.

Skolinspektionen bedömer att Martin Koch-gymnasiet inte uppfyller författningarnas krav på att eleven ska ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Hedemora kommun föreläggs därför att åtgärda bristen.

Författning

4 kap. 9 § skollagen, Lgy 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Trygghet och studiero

Bedömning

Hedemora kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att det i skolan genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.
- Se till att det finns en plan mot kränkande behandling som anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. En lärare eller personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Det samma gäller om eleven anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen. Enligt skollagen ska det vidare finnas en plan mot kränkande behandling som anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling långsiktigt och under det aktuella året. Planen ska också innehålla en redogörelse för hur föregående års insatser har genomförts.

Inför tillsynen har Skolinspektionen tagit del av Martin Koch-gymnasiets plan mot kränkande behandling, kallad trygghetsplan. Planen uppges gälla för läsåret 2012/13 och är daterad den 16 november 2012.

Intervjuer med skolledning, lärare och elever visar att Martin Koch-skolan upplevs som en trygg skola. Det händer att elever får höra nedsättande kommentarer och ibland uppstår bråk, men dessa reds ut av eleverna själva eller med stöd av personalen. I intervjuer med elever och lärare framkommer dock att det i skolan finns tendenser till homofobi och främlingsfientlighet. Detta återspeglas dock inte i skolans trygghetsplan. När det exempelvis gäller rubriken "Religion eller annan trosuppfattning" finns det inget mål angivet i planen. Under rubriken "Etnisk tillhörighet" anges som mål att "Varje elev kan tillhöra den etniska grupp de själva väljer att tillhöra". Som främjande åtgärder anges "tas upp i undervisningen". Av lärarintervjun framgår att det inte finns någon garanti för att så sker. Lärarna uppges att de tar upp frågorna när det uppstår ett tillfälle att göra det. Under rubriken "Sexuell läggning" anges som mål att "Alla elever anser att all sexuell läggning som inte skadar en annan människa är OK". De främjande aktiviteter som är kopplade till målet är "tas upp i undervisningen" och "temadagar" minst en gång per läsår. I intervjuer med lärare och elever framkommer dels att någon temadag angående ämnet inte har genomförts, dels

att varken elever eller lärare tror att temadagar ökar toleransen hos eleverna. Elever uppger i intervju att det händer att elever får höra nedsättande kommentarer om homosexualitet. Av intervjuer med lärare och skolläda framkommer att det inte har kommit till deras kännedom. I intervju med lärare uppger de att de finns skillnader mellan skolans olika program vilka möjligheter eleverna har att öppet visa om de har en annan sexuell läggning än heterosexuell.

Av planen framgår att en kartläggning av situationen och behoven på skolan bland annat har genomförts genom att man sammanställt de incidentrapporter som skrivits under 2012. Det framkommer dock inte några specifika aktiviteter som planerats utifrån kartläggningen.

Av planen framkommer också att en grupp kallad Disa är ansvarig för vissa aktiviteter. I intervju med elevhälsoteamet framkommer dock att denna grupp inte längre finns på skolan.

Skolans plan mot kränkande behandling saknar vidare en redovisning av föregående års åtgärder. Det finns heller inga uppgifter om åtgärder som är baserade på problem och betingelser som utmärker skolmiljön vid Martin Koch-gymnasiet i Hedemora. I den enkät som eleverna i årskurs 2 fick besvara höstterminen 2013 svarar en femtedel av eleverna att elevhälsogruppen inte har frågat dem om hur de upplever sin skol- och livssituation.

För att planen mot kränkande behandling ska bli ett aktivt verktyg i arbetet med att tillförsäkra alla elever trygghet och studiero i sin skolsituation är det viktigt att kartläggning och åtgärder baseras på den miljö och de situationer som utmärker verksamheten inom Martin Koch-gymnasiets olika program. För att försäkra sig om att alla elever ges möjlighet att vara sig själva och känna trygghet i detta behöver skolan ha ett aktivt förebyggande arbete. Vilka aktiviteter och åtgärder som är aktuella bedöms och tas fram genom en kartläggning av skolans behov och anges i planen mot kränkande behandling.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister gällande skolans förebyggande arbete mot kränkande behandling och i skolans plan mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hedemora kommun föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

6 kap. 7, 8 och 10 §§ skollagen, Lgy 11 2.2 Normer och värden

Särskilt stöd

Bedömning

Hedemora kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att studiehundledning på modersmålet ges till elever som har behov av det.

Motivering

Av gymnasieförordningen framgår att en elev ska få studiehundledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

Av intervju med lärare och skollledning framgår att det i Martin Koch-gymnasiet finns elever som har bedömts ha behov av studiehundledning på sitt modersmål, men som inte fått detta behov tillgodosett. I Hedemora kommun finns en central enhet som samordnar skolornas behov av modersmålsundervisning och studiehundledning. Det finns vissa språk där denna enhet inte har kunnat hitta lärare eller handledare att anställa. De intervjuade uppger att det bland annat kan bero på att det antal timmar som skolan har behov av läraren är lågt, i kombination med att läraren bor i en annan stad och därför har lång resväg. I dessa fall har elevernas behov av studiehundledning på modersmålet inte kunnat tillgodoses.

Utredningen visar att studiehundledning på modersmålet inte ges till alla elever i behov av det. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Hedemora kommun föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

9 kap. 9 § gymnasieförordningen

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Ulrika Palm
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.